

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio tertia. Vtrum Christus secundum quòd homo, habuerit
potestatem operandi interiorem effectum sacramentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

nentur, quia talis necessitas & causa vrgens potest imminere & baptizanti non occurrit memoria cuiuscumque peccati sui, nec vacat ei conscientiam tunc scrutari.

Tho. 3. q. 82. ar. 1. 2.

7 QVANTVM ad secundū scilicet vtrum recipientes baptismum a malis peccent. Dicendum est quod aut minister malus est præcisus ab ecclesia sicut hæreticus vel excommunicatus, aut non. Si sit præcisus, aut paruulus est baptizandus, aut adultus. Si paruulus non peccat, quum non habeat vsum liberi arbitrii, sed offerens ipsum peccat in illo casu in quo adultus peccaret offerendo seipsum. Si autem sit adultus, aut latet eum probabiliter instrumentum esse præcisum, tunc non peccat, quia talis ignorantia eum excusat. Si verò non latet eum, tunc peccat mortaliter recipiendo ab eo baptismum. Cuius ratio est, quia eodem præcepto quo præcipitur excommunicato vel cuiuscumque ab ecclesia præciso ne se ingerat diuinis præcipitur cuiuslibet alteri, ne communicet cum eo in eisdem, sed præcisus ingerendo se ad administrationem diuinorum peccat mortaliter, faciens contra præceptum ecclesie, ergo recipiens ab eo sacramentum peccat faciendo contra idem præceptum: & hoc est intelligendum nisi in casu extreme necessitatis, qui non potest ab ecclesia prohiberi, in quo casu quisque potest recipere baptismum a quocumque pagano, iudæo vel hæretico.

8 Si autem minister non est præcisus, sed est tantum peccator non peccat recipiens ab eo baptismum, quia si aliquo modo peccaret, hoc non esset nisi quia videtur induscere ad peccandum, petendo ab eo sacramentum quod ille non potest conferre nisi peccando. Sed istud non oportet, quia quum malus minister possit in momento poenitere de peccato commisso, probabiliter ignoratur ab eo qui petit baptizari, an ille poenituerit an non, & in talibus semper est melior pars supponenda, quia siue poenituerit siue non, petens baptismum non inducit eum ad peccandum, quum iste solum petat ius suum, & ille si vult potest sine peccato exhibere.

Tho. 2. 2. q. 100. ar. 2.

9 Si verò ministrus esset adeo malus, quod nollet eum sine pecunia baptizare, nullo modo pro baptismo esset sibi pecunia danda, quia hoc est simoniacum, & non sunt facienda mala, vt eueniat bona, vt dicitur Roman. 1. Et in hoc casu si sit adultus, & non habeat alium qui eum baptizet, sufficit ei fides & contritio ad salutem. Nec debet baptizare seipsum, quia nullum esset sacramentum, eo quod sicut in generatione corporali alius est generans necessarius, & alius qui generatur: sic in generatione spiritali, quæ est baptismus, alium oportet esse eum qui generatur, & alium qui generat. Vnde quod dicit Innocentius tertius de quodam iudæo, qui baptizauerat seipsum, quod si continuo decederet, ad patriam protinus euolasset: intelligendum est quod hoc fuisset non propter virtutem sacramenti, quod nullū fuit, sed propter fidem & deuotionem quam habuit, maxime quæ exposuerit se periculo mortis, quum inter iudæos existens seipsum baptizauerit, vt recitatur extra de baptismo, & eius effectus, capitulo debitu.

10 Si autem sit paruulus quem sacerdos non vult baptizare nisi pro pecunia, tunc puer baptizandus est ab offerente si sit necessitas. Alioquin referendus est, quousque inueniatur minister, qui eum gratis baptizet. Si autem sit necessitas, & offerens non habeat aquam, neque consecratam, neque non consecratam nisi emat eam a sacerdote qui eam ratione consecrationis vult plus vendere quàm valeat: tunc dicendum est quod offerens non debet eam plus emere ratione consecrationis, quia hoc esset simoniacum, sed potest aquam, vt aqua est (quia talis sufficit ad baptismum) quantumcumque care emere ratione suæ indigentie & necessitatis, quia etiam in cæteris rebus augetur pretium propter indigentiam hominum.

11 AD primum arg. dicendum quod consentiens peccati in quantum peccans est, peccat, baptizans autem non peccat, quia baptizat. (Alioquin omnis baptizans peccaret) sed peccat ratione præcedentis peccati, in quo perseuerans immiscet se sacris actionibus, recipiens autem baptismum consentit baptizanti solum in quantum est baptizans & non in quantum est in præcedenti peccato perseuerans, & ideo non peccat, nisi baptizans esset ab ecclesia præcisus, in quo casu peccaret veniendo contra præceptum ecclesie.

12 Ad secundum dicendum quod actus baptizandi

quum sit communis omnibus, quatum est de necessitate sacramenti non requirit bonitatem ministri, quum per malum possit conferri sacramentum: requirit tamen in ministro bonitatem, vt euitet peccatum.

13 AD arg. alterius partis dicendum quod baptismus est maioris necessitatis, quàm alia sacramenta: & ideo baptizans in casu necessitatis potest excusari a peccato, plusquam ministrans alia sacramenta.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum Christus secundum quod homo habuerit potestatem operandi interiorum effectuum sacramentorum.

Tho. 3. q. 64. ar. 3.

1 Circa secundum principale quaruntur duo. Primum est de potestate Christi baptismum instituentis. Secundum est de potestate quam hominibus communicare potuit sed non comunicauit. Quantum ad primum quaritur, vtrum Christus secundum quod homo habuerit potestatem operandi interiorum effectuum sacramentorum. Et videtur quod sic. Primum per illud quod habetur Mar. 9. Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, sed remissio peccatorum est interior effectus sacramenti, ergo Christus secundum quod filius hominis, habuit potestatem operandi interiorum effectuum sacramenti.

2 Item nullus potest effectum sacramenti conferre sine sacramento, nisi ex se habeat potestatem super effectum sacramenti, sed Christus contulit effectum sacramenti sine sacramento, vt patet in Magdalena & Petro: ergo videtur quod Christus secundum quod homo habuit potestatem operandi interiorum effectuum sacramenti.

3 IN contrarium videtur quod dicit Aug. quod in sacramentis diuina virtus salutem nostram secretis operatur, sed diuina virtus non est Christi secundum quod homo, sed secundum quod Deus, ergo Christus non operatur in teriore effectum sacramenti secundum quod homo, sed secundum quod Deus.

4 RESPONSIUM. Sciendum est quod triplex est potestas respectu effectuum sacramentorum, scilicet autoritatis, excellentie & ministerii. Potestas autoritatis est, qua aliquis propria virtute remittit culpam, & confert gratiam. Potestas ministerii est per quam competit alicui solum sacramenta ministrare. Potestas excellentie est media inter istas duas, quia aliquid participat de autoritatis potestate licet non plenè. Aliquid verò de potestate ministerii. Et secundum hoc patet quod Christus secundum quod homo non habuit potestatem autoritatis, respectu effectuum sacramentorum. Cuius ratio est, quia, vt dictum est, nullus habet talem potestatem, nisi propria virtute possit conferre gratiam, & remittere culpam, sed hoc non competit nisi Deo, ergo non competit Christo secundum quod homo. Potestas autem excellentie competit Christo in quantum est homo. Cuius ratio est, quia instrumento coniuncto competit principalis actio quæ in instrumento separato. Sed humanitas Christi est quasi instrumentum coniunctum diuinitati, in quantum in eodem supposito sunt diuinitas & humanitas, ergo actio Dei in sacramentis principalis & excellentius competit Christo secundum quod homo (quasi instrumento coniuncto) quam cuiuscumque homini puro, qui est quasi instrumentum separatum.

5 Hæc autem excellentia consistit in quatuor. Primo quia ex passione eius baptismus efficaciam habet, non est factiue, sed meritorie. Secundo quia instrumenta instituit. Tercio quia quandoque effectum sacramenti sine sacramento tribuit. Quarto quia ad inuocationem nominis eius baptismus aliquo tempore collatus fuit, vt in primatiua ecclesia ex causa superius dicta. Quod autem dictum est quod Christus secundum potestatem excellentie dedit quandoque effectum sacramenti sine sacramento, intelligendum est per modum meriti, quia potestas autoritatis non competeat ei in quantum fuit homo.

6 AD Argumenta. Ad primum dicendum quod filius hominis habuit in terra potestatem dimittendi peccata per autoritatem in quantum Deus: quod ostensum est, scilicet Christum esse Deum per curationem Paralytici, sed potestatem habuit in quantum homo per ministerium excellentie, vt dictum est.

7 Per idem patet ad secundum, quia quod Christus intulit effectum sacramenti sine sacramento, hoc potuit inquantum Deus, sed meruit inquantum homo.

QVÆSTIO QVARTA.

Vtrum Christus potuit dare hominibus potestatem dimittendi peccata.

Tho. 3. q. 64. ar. 4.

SECUNDÒ quæritur vtrum Christus potuit dare hominibus potestatem dimittendi peccata. Et arguitur quòd sic, quia plus est expellere dæmonem à corpore hominis, quàm peccatum ab anima. Sed Christus potuit dare hominibus, & dedit potestatem expellendi dæmones, vt dicitur Luc. 4. ergo potuit dare potestatem dimittendi peccata.

2 Item Ioan. 20. Dicit Christus discipulis suis, accipite Spiritum sanctum, quorum remisistis peccata remittuntur eis, ergo dedit discipulis potestatem dimittendi peccata.

3 IN contrarium arguitur, per illud quod dicitur in euangelio: Quis potest dimittere peccata nisi solus deus? sed illud quod competit soli Deo non potest communicari puro homini, ergo &c.

4 RESPONSIÒ. Circa quæstionem istam videntur esse duo. Primum est, quam potestatem Christus potuit communicare hominibus. Secundum est, quam potestatem eis communicauit.

5 QVANTVM ad primum sciendum est quod Christus non potuit communicare hominibus potestatem auctoritatis, quia illa non fuit eius nisi inquantum Deus. Nec potuit ipsi communicari inquantum homo erat (vt dictum est) multominus ergo potuit communicari homini puro. De potestate autem excellentiæ quæ sibi communicata fuit, tenetur cõmuniter quod eam hominibus communicare potuit, sed non decuit. Primum probatur sic: Quicquid cõmunicatum est Christo inquantum est homo potest cõmunicari homini puro: sed prædicta potestas fuit cõmunicata Christo inquantum erat homo, ergo potuit cõmunicari homini puro. Minor patet, sed maior probatur, quia Deus potest naturæ humanæ cõmunicare omne illud cuius ipsa capax est, sed natura humana capax est omnis perfectionis, quæ communicata est Christo secundum humanam naturam. Alioquin non fuisset ipsi cõmunicatum si natura nõ fuisset capax, ergo &c. Potuit ergo secundum hanc opinionem communicari alicui puro homini quod meritum eius baptismi efficaciam tribueret, quod baptismum infunderet, quòd sine baptismi effectum baptismi tribueret, & quòd ad inuocationem nominis eius tribueretur baptismus. Istud tamen non decuit, ne seruis in seruo poneret spem salutis. Et ne multiplicaretur baptismus secundum multitudinem ministrorum. In hoc autem dicto est vnum solùm dubium, scilicet an potuerit alicui puro homini conferri quòd meritum eius tribueret efficaciam sacramentis hoc enim nõ videtur possibile, nisi dicatur quòd pura creatura potuerit pro toto humano genere satisfacere. Cuius ratio est, quia cum sacramenta sint sufficientia remedia nostræ iustificationis, nullius personæ meritum potest efficaciam tribuere sacramentis, nisi quæ potuit satisfacere pro omnibus peccatis. Si ergo illud primum potuit communicari alicui puro homini, videtur quòd & secundum. Quid tamen sit verum circa hoc dictum est lib. 3. distinctio. 20.

6 Quicquid tamen sit de hoc, patet quòd Christus nõ communicauit hominibus nisi potestatem simplicis ministerii ad dispensandum sacramenta quæ ipse instituit sicut Apóst. dicit. 1. Corint. 5. Sic nos existimet homo vt ministros Christi, & dispensatores ministeriorum Dei. Et hoc dicit Aug. super Ioan. homil. 5. Et habetur in litera: quid nouerat Ioan. bap. dominum, quid verò non nouerat potestatem baptismi dominici in nullum hominem à domino transcuram, sed ministerium. In quo apparet secundum quod fuit propositum.

7 AD primum argumentum dicendum quòd Christus non dedit discipulis potestatem eiciendi dæmones per modum auctoritatis & quasi virtute propria, sed solum per modum ministerii orando & inuocando nomen Christi.

8 Ad secundum dicendum quod illud Ioan. 20. quorum remis-

feritis peccata, &c. intelligitur solum de ministerio collato discipulis in administratione sacramentorum.

9 ARGVMENTVM autem in oppositum loquitur, de potestate auctoritatis quæ nulli homini puro communicari potest.

Sententia huius distinctio. VI. in generali & speciali.

Nunc quibus liceat baptizare. Superius Magister determinauit de baptismi per comparationem ad ministros. Hic determinat de eo quantum ad vsum & solennitatem. Et diuiditur in quatuor partes. Primò determinat vsum sacramenti baptismi quantum est ex parte baptizantium. Secundò quantum est ex parte baptizatorum. Tertio quantum ad ipsius sacramenti veritatem. Quarto quantum ad ritum sacramenti. Secunda ibi, Illud etiam ignorandum non est. Tertia ibi, Quærit etiam solet si corrupte. Quarta ibi, agnoscendum est. Prima diuiditur in duas. Primò determinat de baptizantibus quantum ad gradum, quantum ad vsum, & quantum ad fidei meritum. Secundò obicit contra prædicta & soluit. Secunda ibi, Sed tamen nonnulli doctorum. Secunda pars principalis in qua determinat de vfu baptismi quantum ad baptizatos diuiditur in duas partes. Primò determinat veritatem. Secundò ponit quandam obiectionem, & soluit. Secunda ibi, Si verò opponitur de Hieremia. Tertia pars principalis in qua determinat vsum quantum ad veritatem ipsius sacramenti diuiditur in quatuor secundum quatuor quæ circa hæc inquirunt. Secunda incipit ibi, Præterea sciendum est, vt dicit Leo Papa. Tertia ibi, Solet etiam quæri de illo. Quarta ibi, Illud etiam non te moueat. Quarta pars principalis in qua determinat ritum sacramenti diuiditur in tres partes. Primò determinat ritum sacramenti quo ad tempus. Secundò quantum ad responsonem patrinorum. Tertio quantum ad catechismum & exorcismum. Secunda ibi, Porro cuncti ad baptismum venientes. Tertia ibi, Illa autem interrogatio & responso. Et in hoc terminatur diuisio lectionis & sententia in generali.

2 IN speciali sic procedit Magister. Et proponit primò quòd solum sacerdotibus competit ex officio baptizare. Non sacerdotibus verò non competit nisi necessitate cogente: in quo casu & laicis, & mulieribus permittitur baptizare. Subdit autem quòd baptizati ab hæreticis si iuxta formam ecclesiæ baptizati sunt, baptizandi non sunt, quia verum suscipiunt sacramentum, quamuis non sacramenti effectum, quod auctoritatibus confirmat. Deinde obicit in contrarium auctoritate Cypriani qui dicit, quòd ab hæreticis non possit tradi baptismus, & ab eis baptizatos rebaptizandos esse. Magister autem determinat hoc esse verum de his qui præter formam ecclesiæ baptizantur ab eis. Et dicit Cyprianum hoc quod dicit ex ignorantia dixisse, & non in hoc verum sensisse, sed secundum Augustinum eius ignorantia fuit purgata. Et de trina immersione subdit quòd trina immersio propter mysterium trinitatis fit. Deinde quæritur vtrum in materno vtero posset aliquis baptizari. Et determinat Magister quòd non, quia nõ potest aliquis renasci antequam sit natus. Postea obicit in contrarium de Ioanne Baptista & Hieremia, qui fuerunt in vtero sanctificati. Et responder quòd ista sanctificatio fuit præter legem communem. Et adducit Augustinum ambiguum loquentem qualis fuit sanctificatio Ioannis. Et vtrum in eo fuerit acceleratus rationis vsum, an non. Deinde quærit si corrupte proferantur verba, quæ sunt forma baptismi, vtrum sit baptismus. Et responder quòd corruptio proueniens ex ignorantia proferentis verba, baptismum non vitiat. Quod auctoritatibus confirmat. Postea quærit vtrum sint baptizandi illi de quibus dubitatur, vel ignoratur vtrum sint baptizati. Et determinat quòd sic. non enim videtur iteratum, quod collatum esse nescitur. Deinde quærit vtrum sit baptizatus, an non ille qui ioculando immergitur, inuocato nomine trinitatis. Et responder Magister quòd non, quia hæc intentio fuit ioculandi, & non baptizandi. Et ideo non est baptizatus. In baptismi enim, & in aliis sacramentis sicut debita forma seruanda est, ita intentio illud